

Een stukje mooi Nederland "Terschelling"

Ondergaande zon bij
Seinpaal Dune.

De oversteek

Rustig glijdt de "Friesland" door de meanderende golven van de Waddenzee. De veerboot is op weg van Harlingen naar Terschelling en brengt mij in ongeveer twee uurtjes naar m'n bestemming "West Terschelling".

West Terschelling, een vrolijk en levendig havenstadje, met als vast baken midden in het centrum de prachtige vuurtoren "De Brandaris", waar iedere bezoeker zijn eerste voetstappen op het eiland zet en zich mogelijk verbaast over de diverse cranberryproducten die in de vaak gezellige winkeltjes en restaurantjes ter verkoop worden aangeboden. Maar daarover straks meer!

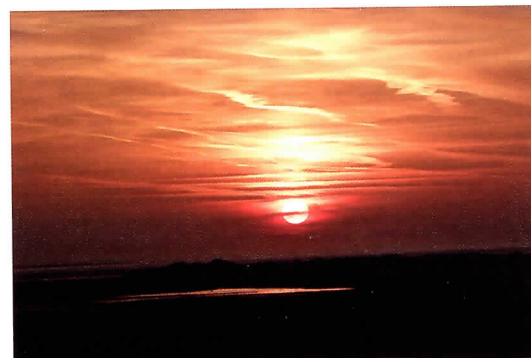
Ik ben op Terschelling om in een viertal dagen kennis te maken met de Terschellingse flora en fauna. Al veel over gehoord van degene die me zijn voorgegaan en daardoor nieuwsgierig geworden de koffer maar eens gepakt en de oversteek gewaagd. En die oversteek over die geweldige Waddenzee is al een belevenis op zich.

De Waddenzee kenmerkt zich enerzijds als een oase van rust en anderzijds als een stukje bruisend leven. Doordat twee keer per dag door de vloed een waterstroom dat rijk is aan slib en plankton van de Noordzee de Waddenzee instroomt en het ondiepe water van de Waddenzee snel wordt opgewarmd tiert de algen- en wierengroei welig.

Dit is weer een belangrijke voedselbron voor de vele vogels, vissen en zeehonden, maar ook een belangrijk paai- en kraamgebied voor vis, schelp- en weekdieren.

Dus de Waddenzee is een fascinerend dynamisch

West Terschelling.

bruisend stuk natuur! En zo vanaf de boot uitkijkend over dit prachtige water ben ik het daar helemaal mee eens.

Gelukkig wordt dit ook op mondiale schaal erkend en is er het besef dat dit voor de mensheid behouden moet blijven. Juni 2009 heeft de UNESCO de Waddenzee op de werelderfgoedlijst geplaatst. Niet alleen iets om trots op te zijn omdat dit deel uitmaakt van ons land maar zeker ook omdat de UNESCO strenge richtlijnen hanteert om toegelaten te worden tot die werelderfgoedlijst. Hopelijk zorgt dat voor een afdoende bescherming tegen initiatieven die dit natuurwonder zouden kunnen bedreigen.

Alleen over de Waddenzee kan al een heel blad van PDM gevuld worden. Voorlopig beperk ik mij in dit stuk maar tot de natuur op Terschelling. Later misschien iets meer over die fascinerende Wadden!

Vaste bezoeker van West Terschelling.

West Terschelling "De Haven"

West Terschelling, waar ik een aantal dagen mag bivakkeren, ligt op de zuidwestpunt van het eiland. Aan de noordzijde omgeven door het duingebied, met als letterlijk en figuurlijk hoogtepunt de "Seinpaal

Dune" of ook wel het Hoge Duin genoemd. Dit hoogste punt van het eiland geeft een schitterend uitzicht over het staatsnatuurmonument de "Noordsvaarder", een oud kweldergebied "Het Groene Strand", de rode daken, levendige haven en havenmond van West Terschelling, de Waddenzee en in het westen het naburige eiland Vlieland.

Deze plek zou voor mij iedere dag een vaste bestemming worden, waarbij een bezoek in de avond een absoluut hoogtepunt was. De ondergaande zon, die rustig wegzakt in de Noordzee tussen Vlieland en Terschelling en de maan die vanaf de zuidzijde zijn licht als een loper over de Waddenzee laat schijnen. En dit afgewisseld door de lichtstralen van de Brandaris, die als een op z'n rug liggende molen, zijn 'lichtwieken' rond laat draaien

Op zo'n moment besef je waar de liefde en zorg voor het milieu en de passie voor ons werk om dat alles te kunnen behouden, vandaan komt

Cranberry

Zoals al eerder opgemerkt neemt de cranberryplant of beter gezegd de cranberrybes een speciale plaats in binnen de Terschellingse cultuur.

De duinvalleien die landinwaarts zijn gelegen zijn begroeid met cranberryplanten. Op zich wel bijzonder omdat deze plant van oorsprong niet op Terschelling voorkomt en sowieso in Nederland een zeldzaamheid is. De plant, ook wel Grote Veenbes genoemd, komt van oorsprong uit Noord-Amerika en is dus in feite een exoot.

Het verhaal wil dat rond 1845 een groot vat met cranberrybessen aanspoelde op de kust van Terschelling. De jutters dachten tot hun grote vreugde een groot vat met spiritualiën gevonden te hebben. De teleurstelling moet groot geweest zijn, toen de jutters constateerde dat het vat gevuld was met harde rode zure bessen. Het vat werd in een duinvallei leeggemaakt.

De cranberryzaadjes konden zich in de vochtige duinvallei, in een kalkarm en zuur milieu, uitermate goed ontwikkelen en al gauw groeien er vele cranberryplanten op het eiland. En de rest is geschiedenis.

Scheidslijn Waddenzee en Noordsvaarder.

Seinpaal Dune.

De Terschellingse economie vaart er in ieder geval wel bij! Er is her en der op het eiland een grote verscheidenheid van cranberryproducten te koop, zoals cranberryjam, -dressing, -thee, -chocolade en dergelijke. En ik heb me tijdens het verblijf op het eiland de rode zoete cranberrywijn en het cranberrygebak goed laten smaken!

Kortom, ook dit weer zo'n onverwacht heerlijk geschenk van de natuur!!

Van Noordsvaarder tot Doodemanskisten

Na het verkennen van West Terschelling nu op de fiets er maar eens op uit om de mooie en zoals mij al gauw duidelijk werd fascinerende natuur van het eiland op te snuiven.

Vandaag fiets ik via de Noordsvaarder en het Groene Strand naar de Doodemanskisten.

De Noordsvaarder is een staatsnatuurmonument sinds 1924 en ligt aan de westkant van het eiland met aan de zuidkant een enorme zandbank.

Een rustieke en romantische omgeving, waar je op een bankje zittend en genietend van de heerlijk natuurlijke rust.

Doodemanskisten.

Het duingebied de Kroonpolders, de natte duinvalleien Grijtjeplak en Kaapjesplak maken deel uit van dit gebied. In de Kroonpolders zijn op kalkarme grond orchideeën te vinden en meer landinwaarts de cranberryplanten.

Tussen de hoge duinen aan de westkant van West Terschelling die het stadje beschermen tegen de stormen en de duinen van Noordsvaarder ligt een oud kweldergebied "Het Groene Strand". Dit gebied is ontstaan toen de zandbank aan het eiland 'vast-groeide'. Er bleef tussen het eiland en de zandbank een laaggelegen gedeelte over. Door getijde kon het gebied volstromen met slib en langzaam maar zeker raakte het gebied begroeid. Het Groene Strand was geboren. Door kunstmatige, op economische motieven gebaseerde ingrepen dreigde dit unieke stuk natuur verloren te gaan. Sinds midden jaren negentig is het gebied gelukkig weer in oude staat hersteld. In het voorjaar broeden er veel weidevogels als de Kievit en de Tureluur.

Het Grijtjeplak is een nat, moerassig gebiedje met rietmoeras en een wilgenbosje. We treffen daar de witte eend en de wintertaling en in de rietvelden huizen de rietgorsen en rietzangertjes.

Zoals ook op de vele andere mooie plekjes op het eiland werd ik door een goede collega en frequent eilandbezoeker c.q. -kenner ook gewezen op het duinmeertje Doodemanskisten. Het meertje is zeer idyllisch gelegen in een bosgebied ten noorden van West Terschelling. Het is een rustieke en romantische omgeving, waar je op een bankje zittend en genietend van de heerlijk natuurlijke rust, altijd gezelschap hebt van de vele eenden en andere watervogels.

Een beetje een lugubere naam Doodemanskisten. Schijnbaar was dit de plek waar vroeger overleden

schipbreukelingen werden begraven. Uit angst voor besmettingsgevaar werden deze doden niet op de gebruikelijke begraafplaats begraven maar bijgezet op de plaats waar nu het romantische duinmeertje is gelegen.

Boschplaat

Boschplaat

De derde dag brengt mijn fiets mij naar het Europees natuurgebied "De Boschplaat". Dit gebied bestrijkt het gehele oostelijk deel van het eiland. Een groot deel van dit gebied is niet toegankelijk vanwege het verblijf en broeden van de vele vogels. Toch is er nog voldoende mogelijkheid om al wandelend of fietsend het gebied te verkennen. Deze Europese status krijg je niet zomaar. Ieder vijf jaar wordt gecontroleerd of het gebied nog aan de Europese eisen voldoet. Als dat zo is dan wordt het Europese 'diploma' weer met vijf jaar verlengd. Deze eisen zijn best wel streng, maar ook nu weer een waarborg om al dat mooie voor ons nageslacht te behouden!

Het is een genot om door dit schitterende landschap te mogen fietsen. De aan de noordzijde van het gebied gelegen en met helm begroeide duinenrij bereikt een hoogte van wel vijftien meter, afgewisseld door stuifkuilen en duintoppen.

Op lager gelegen kwelders van de Boschplaat groeien pioniersplanten zoals Engels gras, Loogkruid en Zeekraal. Op wat hoger gelegen stukken tref je zowel zout- als zoetwaterminnende planten aan zoals bijvoorbeeld Lamsoor.

Verder tref je in het open kweldergebied met zijn grassen en kruiden planten aan zoals zeekraal, zeealsem, zeeveegbree en zeeaster.

Overigens is de Boschplaat een paradijs voor vlinders. Er schijnen zo'n 43 soorten dagvlinders voor te komen en van de 2500 soorten nachtvlinders komen er zo'n 600 op de Boschplaat voor! Op de Lamsoor zul je in augustus de Dagpauwogen en Kleine Vossen aantreffen en aan de landzijde van de hete kale hellingen van de duinenrij het duinviooltje. Ik las op internet dat hier ook de rupsen van de parelmoervlinder worden waargenomen, een vlin-

Het is een genot om door dit schitterende landschap te mogen fietsen.

dersoort die met uitsterven wordt bedreigd!
Een vogel die het gebied na de overwintering in Afrika gebruikt als broedplaats is de lepelaar. Door beschermende maatregelen groeit het aantal broedparen en alleen Terschelling telt er nu al zo'n 170.

Buitendijks fietspad

De vierde en laatste dag dat ik fietsend het eiland verken brengt mijn fiets me via het binnenland naar het plaatsje Oosterend. Vandaar fiets ik over een uniek gelegen buitendijks fietspad langs de Waddenzee terug naar West Terschelling.

Ook hier weer die overweldigende rust en weidse blik over die mooie Waddenzee. Een beleving die gedurende de fietstocht geen enkel moment verloren gaat....

Vanaf dit fietspad heb je een schitterend zicht over het al dan niet droog liggende wad met een grote verscheidenheid aan allerhande water- en weidevogels.

De ontelbare keren dat je van je fiets afstapt om met je verrekijker weer een grote groep vogels te spotten die zich juist tegoed doet aan alles wat het droge wad hun biedt is al een genot op zich. Meeuwen, sterns, eenden, ganzen, steltlopers, lepelaars. Voor deze vogels is het droog gevallen wad een waar voedselparadijs. Op deze wadplaten kunnen de vogels zich voeden met een uitgebreid bodemleven, zoals wormen en schelpdieren.

Toch is er ook zorg over de terugloop van een aantal vogelsoorten, zoals de Zilverplevier, de Bonte Strandloper, de Tureluur en de Roze Grutto.

Tot slot

Het eiland heeft zoveel moois op natuurgebied te bieden dat ik nog wel even door had kunnen schrijven. Wat mij opvalt is dat het eiland nog tamelijk authentiek is gebleven. De inpassing van de vakantiehuisjes in bijvoorbeeld het duinlandschap van Midsland aan Zee is gelukkig niet al te ingrijpend en overdadig gebeurd. Kan me goed voorstellen dat families hier ieder jaar weer terugkeren om aan de hectiek van alledag te ontsnappen en van

Buitendijks fietspad

Duingebied Terschelling

de weldaad aan natuur die dit eiland te bieden heeft te genieten.

Ik realiseer me dat ik nog wel even door had kunnen schrijven over al dat moois dat de Terschellingse natuur ons te bieden heeft. Ik ben mijn goede collega in ieder geval heel erg dankbaar dat deze mij op dit spoor heeft gezet en mij kennis heeft laten maken met de vele mooie plekjes die dit eiland aan natuurliefhebbers te bieden heeft.

Tekst en foto's: Dick Nijhof

Inpassen in het Landschap.

Van duinen richting Waddenzee.

Voor vogels is het een waar voedselparadijs.

Brede stranden op Terschelling.

